

Luister naar

Bij deze kerk in Zutphen groeien kruiden, bloemen en groenten: 'Het werd ons visitekaartje voor de buurt'

REPORTAGE De moestuin naast kerkgebouw Het Lichtpunt in Zutphen levert meer op dan groenten, kruiden en fruit. Zonder al te hoge pretenties zorgt de tuin voor verbinding en gesprek. 'Hier wordt het koninkrijk van God tastbaar'

Hilbert Meijer

vrijdag 1 september 2023 om 18:34

Het groeizame zomerweer heeft voor een ontploffing van groen gezorgd in de moestuin naast kerkgebouw Het Lichtpunt in Zutphen.

beeld Dick Vos

▸ ZUTPHEN

Alsof er een groene ontploffing heeft plaatsgevonden, zo ligt de moestuin naast kerkgebouw Het Lichtpunt er bij. Terwijl de kerkelijke moestuiniers vakantie vierden, heeft alles in de tuin - inclusief het onkruid - genoten van de groeizame, natte zomerweken. De groene vrijwilligers van de Nederlandse Gereformeerde Kerk in Zutphen maken zich, gewapend met schop en hark, op voor een inhaalslag.

'Tot de zomervakantie ging het heel goed met het onderhoud', zegt Age Fennema, die net terug is van vakantie. 'Maar toen kwam die regen en dan groeit het zó hard.' 'Ja, dan is het ondoenlijk om het bij te houden', knikt Jolanda van Dijk, die de vrijwilligers voor de tuin inroostert. 'Maar van ons hoeft echt niet elk onkruidje eruit.'

Inmiddels zijn er al heel wat rode bieten geoogst en vandaag plukt Johan (12), zoon van Jolanda, de resterende sperziebonen van de staken. In de tuin laat Fennema, een van de initiatiefnemers van de tuin, zien wat er de komende tijd nog geoogst kan worden: prei, radijs, pastinaak, bloemkool, boerenkool, courgette, aardbeien. 'En dit is onze bloemenwei.'

Daarachter is de bescheiden kruidentuin, met rozemarijn, marjolein, tijm en munt. En helemaal achteraan kruipen de pompoenplanten breeduit over de grond.

Ondertussen vestigt mede-moestuinierder Richard Bruggeman - met laarzen en alpinopet - de aandacht op wat groene sprietjes. 'Dit lijkt gras, maar het is gember. En daar langs het hek heb ik mosterd ingezaaid. Ik dacht: dan kan de dominee mooi een preek houden over het mosterdzaad. Maar er is helaas weinig van opgekomen.'

Het is het vierde seizoen dat er geoogst kan worden in de kerktuin. Met de steel van een hark wijst Bruggeman op de oorspronkelijke plattegrond aan, hoe de groene plannen vijf jaar geleden begonnen. Inmiddels is een groot deel daarvan uitgevoerd. Er is zelfs een door de jongeren van de kerk uitgegraven zitkuil, bekleed met gebruikte klinkers en voorzien van een heuse vuurplaats. Alleen de jeu-de-boulesbaan en de natuurspeeltuin, met een grote boomstam waarop kinderen kunnen klimmen, bestaan slechts op papier.

Lees verder onder de foto.

Johan en Jolanda van Dijk, Richard Bruggeman en Age Fennema (v.l.n.r.) buigen zich over de plattegrond van de moestuin. - beeld Dick Vos

Een preken-serie over groen geloven ging aan de plannen vooraf, vertelt Age Fennema. 'En toen daagde onze dominee ons uit: wat gaan we er nu mee doen?' Een handvol kerkleden verenigde zich in de werkgroep Groen Geloven. Zij schreven een prijsvraag uit om ook andere mensen in de kerk te betrekken bij wat de kerkelijke gemeente kon doen om groener en duurzamer te worden. 'Daar bleek uit dat veel mensen wilden dat we iets met het groen rondom de kerk zouden doen.'

bezinning

Wat heb je nodig om zoiets van de grond te krijgen? In elk geval een groep mensen die zich er voor langere tijd aan wil verbinden, zegt Fennema. Verder een kerkleiding die daarvoor openstaat en een Commissie van Beheer of welwillende gemeenteleden die het financieel willen ondersteunen.

'Ontmoeten en verbinden is ons motto. Ik denk dat dat langzamerhand wel is gelukt.'

Het is ook essentieel dat er een geestelijke bezinning aan voorafgaat, vindt Fennema. Hoe zijn wij rentmeesters van deze aarde? Wat is onze verantwoordelijkheid voor onze leefomgeving? 'Dat zet het in een breder perspectief. Het risico is dat zo'n moestuin anders een soort hobbyproject wordt.' Bruggeman: 'We willen niet een activistisch groepje zijn dat er altijd maar op hamert dat het groener moet.'

De oogst van de tuin gaat naar de plaatselijke Voedselbank. Maar een grote opbrengst is niet de eerste doelstelling, zegt Fennema. 'Dat we de Voedselbank zo ondersteunen is leuk, maar uiteindelijk zijn het natuurlijk maar kleine hoeveelheden. Het gaat niet om harde targets, maar veel meer om de groene gedachte, het inspireren en daarmee laten zien dat we Gods schepping belangrijk vinden.'

'Ontmoeten en verbinden' - dat is het motto waar de moestuin mee begon, vertelt Bruggeman. 'Ik denk dat dat langzamerhand wel is gelukt.'

Voor de kerkgemeenschap is de tuin ook een vorm van aanschouwelijk onderwijs. Groeien, bloeien, snoeien, zaaien en oogsten, vrucht dragen - het zijn allemaal metaforen

die in de Bijbel worden gebruikt. De tuin is tijdens preken in de naastgelegen kerk al meer dan eens voorbij gekomen. 'Op Dankdag liggen er vruchten uit de moestuin voor in de kerk en op Michazondag was hier een stiltewandeling', vertelt Fennema. 'Zo'n tuin maakt Gods koninkrijk veel tastbaarder. Dat koninkrijk is niet alleen iets van straks, als de nieuwe hemel en aarde er is. De schepping en de natuur maken daar nu al volop deel van uit.'

Lees verder onder de foto.

'Moet je nu eens kijken.' Age Fennema toont de opbrengst van de druivenstruik. - beeld Dick Vos

Hij knielt neer bij een druivenstruik, die tegen de achtergevel van de kerk staat. 'Onze predikant had deze gekocht en voorin de kerk gezet toen hij prekenserie hield over de wijnstok en de ranken. Na verloop van tijd vielen de bladeren af en de plant gaf geen vrucht. Toen heb ik in de kerk gezegd: 'Maak je geen zorgen. Je hebt je best gedaan en God moet het zegenen.' We hebben hem vervolgens hier geplant. En moet je nu eens kijken' - Fennema wijst op een grote tros druiven die aan de struik hangt.

visitekaartje

De moestuin is ook een oefening in omgang met elkaar. De mensen die zich aan de tuin hebben verbonden, hebben allemaal hun eigen ideeën en inbreng, zegt Fennema. 'Dat betekent soms ook dat je denkt: 'Oké, ik had het anders gedaan''

Age Fennema heeft het idee dat de moestuin inmiddels ook een bijdrage levert aan een positieve uitstraling van de kerk. De tuin ligt langs een drukke fietsroute naar het centrum en veel van die passanten weten wat hier gebeurt. 'Daarmee is de moestuin een soort visitekaartje van de kerk geworden; dat hadden we niet gedacht.'

'Stiekem hoop ik wel dat we wat uitstralen.'

Maar mensen uit de buurt verbinden aan de moestuin - ook een doelstelling -, dat moet nog verder vorm krijgen. Tot nu toe komt dat niet veel verder dan een praatje maken met

mensen die de hond uitlaten. 'Het zou mooi zijn als de buurt ons beter weet te vinden', zegt Fennema. 'Mijn droom is dat we als kerkgemeenschap meer present zijn in de samenleving.'

Jolanda van Dijk denkt daarbij ook aan de instelling voor verslavingszorg die tegenover de kerk is gevestigd. 'Wie weet hoe we daar nog eens mee kunnen samenwerken.' Inmiddels zijn daar al wat contacten mee. Zo hebben vrijwilligers uit de kerk vorig najaar pompoensoep-uit-eigen-tuin gemaakt voor hun burens. Maar de moestuin hoeft echt niet hét evangelisatieproject van de kerk te worden, vindt Van Dijk. 'Het gaat meer om de verbinding, binnen de kerk en hopelijk ook met de buurt. Want stiekem hoop ik wel dat we wat uitstralen.'

moestuiniëren bij kerken

Een moestuin bij een kerk waarvan de oogst ten goede komt aan de samenleving? Je ziet het de laatste jaren op steeds meer plekken, maar dit concept is bepaald niet nieuw. Kloosters kennen al eeuwenlang tuinen met groenten, fruit en geneeskrachtige kruiden. Omwonenden profiteerden van wat daar groeide en bloeide.

Groene Kerken, een organisatie die kerkgemeenschappen helpt om groener en duurzamer te worden, ziet het zelf verbouwen van groenten als een manier om bewust te leren omgaan met Gods schepping. Gelijkenissen en verhalen uit de Bijbel komen er tot leven, het biedt een natuurlijke verbinding tussen jong en oud in de gemeente en zo'n tuin kan een brug slaan tussen kerk en mensen in de omgeving. 'De missionaire kansen die een moestuin geeft zijn eindeloos.'

De christelijke natuurorganisatie A Rocha Nederland geeft kerken advies voor een natuurvriendelijke inrichting van de kerktuin. Het gaat daarbij niet alleen om de aanleg van een moes- of kruidentuin, maar ook om het creëren van een tuin die aantrekkelijk is voor onder meer vogels, vleermuizen en insecten. De organisatie voert op aanvraag een 'eco-scan' bij kerken uit, om na te gaan hoe de grond om de kerk natuurvriendelijker kan worden gemaakt. 'Zo kunnen volgens A Rocha 'in kerkgebouwen en kerktuinen hoopvolle tekenen van het koninkrijk zichtbaar worden'.

 [Mail de redactie](#) ▾